

خوانندگان

رازی

علیه کشوری اعمال می‌شود. هدف تحریم‌کننده آن است که کشور تحریم شده را مجبور کند از اهداف خود منصرف شود یا حداقل برای پایان دادن به یک رفتار یا سیاست خاص حاضر به مذاکره شود. آن چه که اثرپذیری اقتصادی تحریم‌ها را تعیین می‌کند به اهداف تحریم، شرکای تجاری کشور تحریم‌شونده، هزینه‌های اجرایی تحریم، رابطه تجاری تحریم‌شونده و تحریم‌کننده پیش از تحریم، همراه کردن سایر کشورها از سوی تحریم‌کننده و در نهایت، فهرست کالاهای مشمول

■ تحریم اقتصادی، دارو و چک‌های برگشتی!!!

آقای دکتر سالارمرد در نامه‌ای به ماهنامه دارویی رازی، مطلب زیبایی در مورد تحریم اقتصادی و دارو نواشته‌اند که با هم می‌خوانیم:

«... اقتصاد ایران در سال‌های اخیر فراز و نشیب‌های متعددی را تجربه کرده است. یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های مؤثر بر اقتصاد کشور در این سال‌ها، تحریم‌های اقتصادی بوده است. تحریم اقتصادی در تعریف به تدابیری گفته می‌شود که توسط کشور یا گروهی از کشورها

تحریم است. تحریم‌ها صرف نظر از موفقیت و شکست در دستیابی به هدف غایی، با ایجاد بحران اقتصادی بر بخش‌های مختلف اقتصاد هم‌چون تجارت، سرمایه‌گذاری، اشتغال و رشد اقتصادی تأثیرگذار هستند. به‌طور کلی، در صورتی که نزول یا افت مهم در فعالیت‌های اقتصادی بیش از چند ماه طول بکشد، بحران اقتصادی ایجاد گردیده است. بحران اقتصادی روی تولیدات صنعتی، اشتغال، درآمد، تجارت، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی تأثیرگذار است.

اگر چه دارو به خودی خود هیچ‌گاه در فهرست تحریم‌ها نبوده است اما به‌علت همراهی شرکای تجاری ایران (عمدتاً اروپایی‌ها) با آمریکا، تأثیرپذیری صنایع دارویی و در نتیجه آن، سایر اجزای زنجیره دارویی دور از ذهن نیست.

وابستگی تولیدات داخلی به واردات انواع مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای از مجاری است که با اعمال تحریم‌ها اقتصاد یک کشور در معرض تهدیدهای بالقوه‌ای قرار می‌گیرد. حتی اگر رویه‌های تحریمی به قطع واردات منجر نشود با افزایش هزینه‌های واردات، بهای تمام شده تولید در داخل را با افزایش روبه‌رو خواهد ساخت که این مسأله به نوبه خود همانند آن‌چه که امروز می‌بینیم سطوح قیمت‌ها در داخل را افزایش خواهد داد. اعمال تحریم بر واردات از یک سو می‌تواند به کاهش مقدار واردات بیانجامد و از سوی دیگر، افزایش هزینه‌های واردات را به ازای هر حجم مشخص از آن به همراه داشته باشد. بنابراین، انتظار می‌رود بحران اقتصادی ایجاد شده در اثر تحریم‌های

اخیر آمریکا علیه کشورمان، بر شرایط کاری اجزای مختلف زنجیره دارویی کشور اعم از تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و داروخانه‌ها اثر بگذارد.

به‌طور مشخص در اثر اعمال تحریم‌ها، صنایع دارویی کشور در تأمین مواد اولیه و مواد جانبی از تأمین‌کنندگان قبلی دچار مشکلات اساسی خواهند شد چرا که اکثر شرکای تجاری که سابق بر این تأمین مواد مورد نیاز صنایع دارویی را بر عهده داشتند، از بیم مشمول جریمه شدن توسط آمریکا و یا از دست دادن بازار خود در این کشور، تمایلی به ادامه همکاری با تولیدکنندگان ایرانی نخواهند داشت. عدم امکان انتقال ارز به دلیل تحریم شبکه بانکی نیز یکی دیگر از مشکلات پیش روی تولیدکنندگان در مسیر تهیه مواد اولیه و مواد جانبی مورد نیازشان است. به همین دلیل تولیدکنندگان ناگزیر خواهند بود از منابع دیگر که عمدتاً شرکت‌های کوچک‌تر هندی یا چینی هستند نسبت به تأمین مواد اولیه اقدام کنند. تغییر در منبع تهیه مواد اولیه منجر به ایجاد وقفه در تولید و ارایه محصولات به بازار دارویی خواهد شد. از طرف دیگر، عدم تخصیص ارز دولتی به مواد جانبی مورد نیاز چرخه تولید و تحمیل هزینه‌های ناشی از آن به تولیدکنندگان، منجر به افزایش هزینه تولید هر واحد دارو می‌گردد اما تجربه نشان می‌دهد سازمان غذا و دارو در بحران‌های اقتصادی به‌وجود آمده، در برابر افزایش قیمت دارو متناسب با نرخ تورم و افزایش قیمت سایر کالاها مقاومت می‌کند. گواه این مدعا غیرقابل مقایسه بودن رشد قیمت داروهای تولید داخل، متناسب با سایر کالاها در چند ماهه اخیر است. طبیعتاً در نتیجه عدم موافقت

بنگاه‌های اقتصادی، به اتمام رسیدن سرمایه در گردش و نقدینگی است. میزان نیاز یک بنگاه اقتصادی به سرمایه در گردش، در هر حالت تحت تأثیر چرخه عملیاتی است.

چرخه عملیاتی از پرداخت وجه نقد برای خرید مواد یا کالا شروع و به وصول وجه نقد حاصل از فروش ختم می‌شود. مدت چرخه عملیاتی میزان سرمایه در گردش را در هر بنگاه اقتصادی تعیین می‌کند، به‌صورتی که بنگاه‌های اقتصادی با چرخه عملیاتی طولانی‌تر نیازمند سرمایه در گردش بالاتری هستند تا بتوانند فعالیت‌های عملیاتی خود را در سطح عادی نگه دارند. نگاهی به تجربیات پیش از این نشان می‌دهد اگر شرکت‌های تولیدکننده و توزیع‌کننده همانند سال گذشته به منظور جلوگیری از ایجاد بحران کمبود نقدینگی به سیاست کاهش فرجه زمانی تسویه مطالبات خود از داروخانه‌ها روی بیاورند، با آغاز شش ماهه دوم به احتمال فراوان شاهد به‌وجود آمدن مجدد سونامی چک‌های برگشتی خواهیم بود. وقوع این مشکل و ایجاد اختلال در زنجیره دارویی کشور قاعدتاً با افزایش حجم خرید دارو توسط داروخانه‌ها محتمل‌تر خواهد بود. اگر چه کاهش فرجه زمانی وصول مطالبات شرکت‌های تولیدی و توزیعی راهکاری عقلانی برای جلوگیری از بحران نقدینگی در این حوزه است اما در نقطه مقابل توصیه می‌گردد داروخانه‌ها در سال جاری، در وهله اول تهیه دارو را از طریق تأمین‌کنندگانی که فرجه زمانی بیشتری در اختیار داروخانه‌ها قرار می‌دهند، صورت دهند و در وهله بعدی ترکیب فروش به سمت آن دسته از اقلامی سوق داده شود که وجوه حاصل از فروش

با واقعی‌سازی قیمت‌ها و در نظر گرفته نشدن بسیاری از هزینه‌های پیدا و پنهان، تولید بسیاری از محصولات برای کارخانجات داروسازی عملاً صرفه اقتصادی نداشته و در گذر زمان از توانمندی شرکت‌های تولیدکننده کاسته خواهد شد به‌طوری که کارخانجات داروسازی ناگزیر خواهند بود بعضی از خطوط تولید خود را موقتاً تعطیل نمایند. پر مسلم است که اصرار بر ادامه این روند باعث خواهد شد در سال جاری شاهد ایجاد کمبود دارویی به علت توقف تولید و عرضه تعدادی از داروها باشیم.

از طرف دیگر، فاصله معنادار قیمت داروهای تولید داخل نسبت به کشورهای هم‌جوار، بر روند قاچاق معکوس دارو و تحمیل هزینه‌های ناشی از آن بر کشور، دامن خواهد زد.

در دیگر سوی این ماجرا، انتظار داریم بحران‌های اقتصادی ناشی از منازعات سیاسی، بر داروخانه‌های کشور که عمدتاً در زمره بنگاه‌های اقتصادی خرد قرار دارند نیز تأثیرگذار باشد. اگر چه تأثیر شدت گرفتن کمبودهای دارویی در کشور بر تضعیف اقتصاد داروخانه‌ها قابل انکار نیست، مشکل اساسی داروخانه در شرایط پسا تحریم، کاهش تقاضای ناشی از کاهش قدرت خرید مردم، رکود و البته، افزایش قابل توجه تعداد داروخانه‌ها در سال‌های اخیر خواهد بود. عدم رشد قیمت دارو متناسب با تورم واقعی از یک سو، افزایش هزینه‌ها از سوی و کاهش قدرت خرید مردم و ایجاد بحران نقدینگی از سوی دیگر، بخش عمده‌ای از داروخانه‌های کشور را با چالش مواجه خواهد کرد.

تجربه تاریخی نشان می‌دهد در زمان به‌وجود آمدن بحران‌ها، بزرگ‌ترین چالش پیش روی

آن در زمان کوتاه‌تری وصول می‌گردد. ضمن این که توصیه می‌گردد داروخانه‌ها از دپوی بی‌مورد کالا و افزایش حجم بدهی‌های جاری فاصله گرفته و سیاست خرید بر اساس نیازهای هفتگی، جایگزین سیاست دپوی بی‌برنامه کالا گردد. شکی نیست افزایش قیمت کالاهای موجود در انبار در اثر تغییرات قیمت ناگهانی داروها یکی

از انگیزه‌های اصلی داروخانه‌ها برای ایجاد دپوی چند ماهه دارو است اما حقیقت این است که در شرایط تورمی فعلی، سرمایه‌گذاری در هر کالای دیگری، نسبت به سرمایه‌گذاری در خرید دارو که قیمت آن به شدت تحت کنترل است، سودآورتر خواهد بود!!...»

